SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
Lithuanian National League
of America
Consisting of 100 Branches, Located
in all Principle Cities of the
United States.
SANDARA
814 W. 33rd Street, Chicago, Ill.
Tel. Calumet 3277

METAI XX — PENKTADIENIS, BALANDŽIO (APRIL) 28 D., 1933 M. — No. 17

BRUOŽAI

Rašo V. G.

Lietuva Užkviesta į Washingtoną.
Kaip Jaučiasi Sandara.
Vėžio Ligos Pavojus.
Lenkija Įžiuri Pavojų.

Prez. Roosevelt pasikviesdamas į Washingtoną Anglijos, Prancuzijos ir Vokietijos atstovus, neužmiršo pakviesti ir Lietuvos. Nesuspėdama atsiųsti specialio delegato, Lietuvos valdžia įgaliojo savo atstovą Suvienytose Valstijose p. B. Balutį vesti derybas del skolų sumažinimo ir kitais ekonomiškais klausimais.

Lietuva skolinga Amerikai virš 6 milionų dolerių. Tikimąsi, jog ši suma bus sumažinta bent pusiau.

* * *

Persikėlusi į naują vietą Sandara jaučiasi gan laimingai. Nors įvairus keitimai ir tobulinimai kainavo nemažai pinigų ir darbo, tačiau jie nėra veltui išleisti. Dabar turim daug daugiau patogumų negu bile kada pirmiau.

Daugiausia užganėdintas yra, tai pats redaktorius, kurio kambarys nors dar ne visai baigtas, bet jau dabar atrodo geriau negu vidurmiesčio viešbuty. Gal neužilgo ateis laikas, kuomet Sandara turės nuosavą namą ir jį pilnai pašvęs lietuviškos kulturos plėtimui.

* * *

Jau sykį esam rašę, jog parėmimui airių įsteigto Chicagoj visų katalikų sporto centro lietuvių parapijose tapo įvesti kum štynių—bokso turnamentai.

Padrąsintas jaunimas daužė vieni kitiems nosis ir taip išsimiklino, kad dabar nėra beveik vakaro, kad šale bažnyčių neįvyktų smarkios vaikezų peštynės. Policija nemažai vargo turi gabendama juos į stotis. Kaikur tie vaikezai įsiveržia "in corpore" į lietuvių parengimus ir išdaužo langus. Sutemus, yra pavojinga dabar praeiti pro šventorių.

Doro jaunimo išauklėjimui neužtenka pamokslų ar kumštynių.

* * *

Draugas Kazys Mickunas, iš Norwood, Mass. praneša mums, jog vietinė Sandaros 33 kp. yra nutarusi steigti Vilniui Vaduoti Sąjungos skyrių ir pradėti šioj srity platesnį veikimą.

Išvažiavus iš Amerikos prof. M. Biržiškai pats sostinės vadavimo obalsis žymiai aptilo ir tik viena, kita kolonija pamini Spalio 9 dieną. Tuom tarpu šis darbas turėtų tęstis be sustojimo. Jei nėra galimybės finansiniai paremti vilniečių, del esamos depresijos, tai politinė akcija visad mums atvira.

* * *

Nors medicinos mokslas veda atkaklę kovą su ligomis, tačiau jos toli gražu nėra nugalėtos. Didžiausias žmonijos priešas, tai vėžio liga. 1910 metais vėžys savo mirtingumu Suv. Valstijose buvo penktoj vietoj. Dabar jis atsidurė antroj, stovėdamas užpakaly širdies ligos.

Džiova 1910 metais užėmė antrą vietą. Bet įvairiomis priemonėmis pasisekė ją atstumti į penktą. Kaip vėžys, taip ir džiova galima išgydyti, tik reikia, kad ligonis laiku atsikreiptų į daktarą ir nelauktų kol visos žmogaus sveikatos tvirtovės sunaikintos.

* * *

Lenkija bijosi, kad nebutų keičiamos jos sienos. Italijos diktatorius Mussolini viešai pareiškė, jog toki operacija yra reikalinga, jei norima išvengti karo ir ekonominės katostrofos.

Šiomis dienomis Vilniuje įvyko Lenkijos karo ir politikos vadų pasitarimas, kuriame dalyvavo ir pats diktatorius Pilsudskis. Pasak telegramos iš Varšuvos buvo kalbėtasi apie susiartinimą su Čeko-Slovakija, Rumanija ir Jugoslavija, kurioms taipgi norima apkarpyti sparnus.

Pulk. Block, lenkų užsienių ministeris išdidžiai pareiškė: "Jei kas bandytų atimti iš musų bent vieną žemės pėdą, mes stojam į karą."

* * *

Mokslininkai nenustoja svajoję pasiekti mėnulį. Vėliausias pranašas ir išradėjas yra prancuzų inžinierius Esnault-Palterie, kuris neseniai turėjo paskaitą Londone ir sutraukė tukstančius žmonių.

Jis tikrina, jog mėnulį yra galima pasiekti į 49 val. ir 30 min. su pagelba specialės rakietos, lekiančios vienuoliką mylių į sekundą. Žinomas rašytojas Jules Verne savo laiku parašė, jog šuvis iš milžiniškai didžios armotos nulėktų iki mėnulio. Bet inžinierius Esnault-Pelterie sako, jog jokis šuvis negali but pakankamai stiprus, kad prasimušti pro visą žemės atmosferą.

Jungtinių Valstijų Senatas Priėmė Infliacijos Bilių

Užsienio Valstybės Galės Atmokėti Amerikai Skolas Sidabru Vieton Aukso.

Washington.—Suvienytų Valstijų senatas 53 balsais prieš 35 priėmė bilių, kuriuo leidžiama prezidentui numažinti aukso kiekį doleryje iki 50 procento.

Tas bilius susilaukė stiprios opozicijos iš republikonų ir demokratų pusės. Ypatingai Rep. Senatorius Reed ir Dem. Gloss priešinos suteikimui prezidentui galios numažinti dolerio vertę, nes jų nuomone sumažėjus doleriui žmonės nepasitikės valdžia ir nepirks jos bonų.

Tas bilius taipgi leidžia Europos valstibėms atmokėti Amerikai skolas sidabru vieton aukso, jei tas atmokėjimas neviršys 200 mil dolerių.

Šio biliaus priėmimu Roosevelto administracija susilaukė dar vieno laimėjimo, nes infliacija buvo vienas iš svarbiausių punktų kuriais Rooseveltas tikisi pašalinti depresiją.

Infliacijos nauda arba blėdė priklausys nuo prekių kainų kontrolės, algų minimumo ir kreditų išplėtimo įstatymų. Jei tie įstatymai bus tinkamai pravesti ir įvykdinti, tai infliacija prisidės prie biznio atgaivinimo.

VOKIETIJOS LAISVAMANIAI BEDARBIAI NEGAUS PAŠALPŲ

Fašistų Studentai Degins Negeistinas Knygas. Visuose Universitetuose Pašalinami Fašistams Nepatinkami Profesoriai.

Berlynas.—Vokietijos fašistai besistengdami įvesti šalyje valstybinę religiją, nutarė nesuteikti pašalpų bedarbiams, kurie nepriklauso jokiai religijai.

Pavartojus tą ekonominį spaudimą Vokietijos juodmarškiniai mėgins atversti į tikėjimą visus "paklydėlius."

Gegužės 10 d. fašistų studentai degins visas knygas, kurios nėra "vokiškos dvasios." Tas deginimas įvyks miestų aikštėj, prikalus knygas prie stulpų.

Visuose šalies universitetuose yra pašalinami iš vietų visi profesoriai, kurie nėra fašistinių pažiurų.

FRANCIJA NELEIS ŽAISTI MAŽŲJŲ VALSTYBIŲ LIKIMU

1933 Metų Nacionalistinių Aistrų Atbudimas Nedaro Garbės Musų Civilizacijai.

Daladje ir Erio pareiškimai parlamentui:

Prancuzijos parlamente ministeris pirmininkas Daladje paliesdamas Mussolini projektą sudaryti keturių didžiulių valstyvių direktoriją pareiškė:

—Nebus nei Direktorijos, nei naujos Šventosios sąjungos, kuri perkratinės sutartis ir perkarpys Europos žemėlapį. Visos tautos turi lygias teises. Tokia yra prancuzų pažiura.

Istorija moko mus, kad amžinų sutarčių nėra. Bet ar galima kalbėti apie kokią nors sutarčių reviziją, kai 1933 metais mes esam akyvaizdoje atbudimo nacionalistiškų aistrų, kurios nesudaro garbės musų civilizacijai. Šiuo metu Europos žemėlapio pakeitimas ne sustiprins taikos reikalo. Tokios yra musų pažiuros. Vyriausybė nieko nedarys be parlamento. Mes pasiryžę bendradarbiauti, nes norim duoti Europai taiką. Tarptautinis valstybių bendradarbiavimas turi buti pagrįstas teisingumu ir lygybe.

Radikalsocialistų lyderis Erijo pritardamas Daladje, pabrėžė, kad Prancuzija dar 1924 m. pasiulusi Europai taikos Chartiją, bet jos ištiesta ranka pakibo ore.

Erijo mano, kad MacDonaldo planas turi buti svarstomas, bet tuo jis negalįs pasakyti del Mussolini plano, nes Mussolini planas reikalauja sutarčių revizijos.

Baigdamas savo kalbą Erijo pasakė:

Mes, kaip ir pirmiau stovim už tautų apsisprendimo teisę. Didžiosios valstybės negali savo nuožiura lemti mažųjų valstybių likimą Tautų Sąjungoje, kuriai mes esam ištikimi nėra nei didžiųjų, nei mažųjų valstybių. Visos valstybės teisės atžvilgiu yra lygios.

Toliau kalbėjęs užsienių reikalų ministeris Pol Bonkur kategoriškai pareiškė, kad Prancuzija neleisianti Vokietijai ginkluotis.

TEUTONŲ SMURTO VAIZDELIAI

Už keturis kankinimus užsimokėjo vieną markę.

Viena.—"Arbeiter Ztg." įdėjo iš vieno Berlyno korespondento socialisto darbininko protokoluotą pareiškimą, kaip jį vieną rytą hitlerininkai išvijo iš lovos, nugabeno į hitlerininkų buveinę prie Fridrich strasse 23, kur per 2 dienas jį tardė smarkiausiai mušdami guminėmis lazdomis ir plieninėmis rykštėmis, paskui pakišo pasirašyti pareiškimą, kad 1) Nuo šiol pasižada skaityti tik nacionalsocialistų laikraščius, 2) Įsirašo į nacionalsocialistų kursus ir juos lanko nepraleisdamas nė vienos paskaitos, ir 3) Du kartus per savaitę lankysis hitlerininkų smogiamųjų burių bustinėj pasirodyti.

Po keturių kankinimų, jam buvo pakišta pasirašyti raštas, kuriuo pareiškiama, kad suėmimo metu su juo buvo kuo gražiausiai elgtasi ir tinkamai maitinta ir už "išmaitinimą" išskaityta jam viena markė.

Japonija Planuoja Užimti Rusų-Kinų Gelžkelį

Japonai Rengėsi Suparalizuoti Gelžkelio Operavimą ir Išprovokavus Rusus Jį Visai Užimti.

Maskva.—Iš Siberijos atsiųsti pranešimai tvirtina, kad iš patikimų šaltinių tapę sužinota buk japonai planuoja užimti visą Kinų-Rusų operuojamą gelžkelį.

Kad tas užėmimas neatkreiptų pasaulio opinijos, japonai planavę to gelžkelio operavimą ir finansinę jo padėtį taip suparaližiuoti, kad rusai nebutų galėję pakęsti ir kuomet jie butų pasipriešinę, tai japonai butų visą gelžkelį užėmę.

Tuos pranešimus beveik patvirtina atitraukimas japonų kariuomenės nuo kinų rubežiaus kad ją sukoncentravus prie Rusijos ribų.

Santikiai tarp Japonijos ir Sovietų paskutiniu laiku buvo labai įtempti, nes Rusija su neapykanta žiuri į Japonijos įsigalėjimą Manžurijoj ir Kinijoj. Militariniai observatoriai spėja, kad mažiausias incidentas gali privesti tiedvi valstybes prie susikirtimų.

PANEVĖŽIO ŽYDAI JAU BOIKOTUOJA VOKIŠKAS PREKES

Atšaukti stambus užsakymai; Vokiškų firmų atsakymai.

Nepersenai Panevėžio žydai nutarė boikotuoti vokiškas prekes ir šiomis dienomis boikotą jau pradėjo.

Du stambus pirkliai Dembo ir Kacas atšaukė vokiškoms firmoms duotus stambius užsakymus. Vokiškos firmos į tai atsakė, kad Vokietijoj žydai neterorizuojami, tai esą išmislas.

Vyriausias Panevėžio rabinas Kanemanas iš Kauno gavo 100 žodžių telegramą, kurioje Panevėžio žydai raginami tęsti vokiškų prekių boikotą, šaukti susirinkimus.

Šiomis dienomis kino "Sirenos" vadovybei žydų sporto kliubas įteiks Panevėžio žydų sąrašą, kurie atsisako lankyti kino teatrus, jei juose bus demonstruojamos vokiškos filmos.

Balandžio 3 d., prie kino "Sirena" nuo 19 val. iki 22 val. stovėjo du sionistinių organizacijų atstovai, kurie perspėdavo žydus, kad čia demonstruojama vokiška filma.

Be "kontrolės" "Sirenon" pakliuvusiam daktarui buvo pasiųstas raštukas, kurį perskaitęs daktaras "Sireną" apleido.

LIKVIDUOJASI ANKLŲ VOKIEČIŲ DRAUGIJA

Londonas.—Lordas Reading atsistatydino nuo anglų voikečių draugijos pirmininko vietos. Anglų vokiečių draugija buvo įsteigta 1929 m. ir nuo to laiko lordas Reading buvo jos pirmininkas. Jis atsistatydino del žydų persekiojimų Vokietijoj.

—Dancigo valdžia trims mėnesiams uždraudė žydų laikraštį "Das Judische Volk" už skelbimą žinių apie žydų persekiojimus Vokietijoj.

—Sekmadienį į Klaipėdą iš Karaliaučiaus atvyko konsulas Budrys. Klaipėdoj jis išbus dvi dienas.

SOVIETŲ SUNKUMAI KINIJOS RYTUOSE

Manžurija ir Japonija Kurstanti Chunguzų Gaujas.

Maskva. — Tass praneša iš Chaborovsko: Pograničnaja geležinkelio stoties rajone Kinų Rytų geležinkelio linijoj chunguzų smurto žygiai atkakliai didėja. Dažnai pasikartoja geležinkelio stočių puldinėjimai, gyventojų plėšimai, žudymai ir išvedimai nelaisvėn, geležinkelio linijos ardymai, ir t. t.

Naktį į balandžio 11 d. buvo nuleistas nuo bėgių prekinis traukinys, paskui apšaudytas. Geležinkelių sargybos, kaip paprastai, nėra nr nedaroma jokių priemonių geležinkelių bei gyventojų turtui ir gyvybei saugoti. Chunguzų gaujų nedraudimas, baltųjų bandų augimas geležinkelio palinijy rodo, kad tie visi reiškiniai turi artimų ryšių netik su Manžurijos valdžia, bet ir su japonija organais, norinčiais visomis priemonėmis pakenkti tranzitui į Vladivostoką.

Sykiu su pagalba chunguzų gaujoms, japonų ir manžurų laikraščiai pradėjo aiškią kampaniją su kaltinimais sovietų vyriausybei, esą ji remianti priešmanžurines pajėgas, operuojančias Rytų Kinijos geležinkelio pasieniais.

Gautomis tikromis žiniomis, baltieji banditai ruošia sąrašus naujiems masiniams sovietų piliečių suėmimams, kaltinant juos ryšiais su chunguzais.

KRUVINOS MUŠTYNĖS DEL HITLERININKŲ DAINOS

Hitlerininkai apšaudė nenorėjusius dainuoti.

Breslau. — Per susišaudimą tarp nacionalsocialistų ir kitų partijų šalininkų viename restorane Breslau mieste du nacional socialistai buvo užmušti ir du kiti sužeisti. Po susišaudimo policija apsupo visą kvartalą, kur restoranas buvo, ir suėmė daugiau kaip 100 komunistų ir konfiskavo daug ginklų. Visame tame kvartale buvo iškratyti na mai. Kratose dalyvavo keli tukstančiai nacionalsocialistų smogiamųjų dalių narių. Susišaudimas kilo, daliai restorano publikos pasipriešinus prieš nacionalsocialistų kovos dainos "Horst Vessel" sudainavimą.

Breslau policija tvirtina, kad Breslau komunistai ketina Breslau suorganizuoti tam tikras teroristines grupes.

PRANCUZIJOJ KURIAMA EINŠTEINUI SPECIALĖ KATEDRA

Prancuzų švietimo ministeriui de Monzie pasiulius, parlamentas sutiko įsteigti prie "College de France" specialią fizikos ir matematikos katedrą prof. Einšteinui. Šis įstatymo projektas motyvuojamas tuo, kad 1840 metais Prancuzijoj buvo įsteigta speciali slavų kalbos ir literaturos katedra duoti galimumo rašytojui Mickevičiui gyventi ir dirbti Prancuzijoj.

ARTI 700 KILOMETRŲ PER VALANDĄ ORLAIVIU!

Roma.—Italų aviacijos lakunas Agello pasiekė hidroplanu 682,403 kilometrų greitumą per valandą. Tokiu budu jis sumušė pasaulinio skridimo greitumo rekordą.

Rooseveltas Susitarė Su MacDonaldu Ekonominiais Klausimais

TIE KLAUSIMAI BUS SVARSTOMI EKONOMINĖJ PASAULIO KONFERENCIJOJ, KURI ĮVYKS BIRŽELIO 12 DIENĄ LONDONE

Washingtonas.— Pasitarimai tarp Anglijos premjero MacDonaldo ir Amerikos Prezidento Roosevelto jau pasibaigė ir Anglijos premjeras jau sugryžo namon.

Iš išleisto Roosevelto ir MacDonaldo pranešimo paaiškėjo, kad juodu suitarė pačiais svarbiausiais ekonominiais klausimais ir nustatė programą kuris turės buti svarstomas ekonominėj konferencijoj, kuri įvyks greitu laiku, greičiaisiai Girželio 12 dieną.

Patys svarbiausi punktai, kuriais Rooseveltas su MacDonaldu susitarė, yra: 1. Sušvelninimas visų prekybos suvaržymų, formoje aukštų muitų, eksportų ir inportų apribojimo ir prekių apsikeitimo suvaržymo.

2. susitarimas su svarbiausiais valstybių bankais, kad jos suteiktų daugiau kreditų tarptautinei prekybai.

3. Paskatinimas privatinių biznierių ir valdžių, kad jos išleistų daugiau kapitalo viešiesiems darbams.

4. Nustatymas tarptautinių prekių apsikeitimo lygsvaros.

5. Atstatymas tarptautinio pinigų standardo.

6. Pagerinimas sidabro padėties tarptautinėse rinkose.

Jeigu visi šie punktai bus tinkamai apsvarstyti, ekonominėj konferencijoj priimti ir įgyvendinti, tai Prez Roosevelto ir R. MacDonaldo nuomone depresijai bus užbėgta už akių, nes bus paliuosuotos visos kliutys, kurios varžo tarptautinę prekybą ir mažina valstybių perkamąją galią.

Nors iš anksto nebuvo manoma diskusuoti karo skolų klausimą toj konferencijoj, bet staigus Roosevelto pareiškimas, kad jis prašysiąs kongreso suteikti jam galios laisvai svarstyti skolų klausimą, parodo, kad toj konferencijoj bus mėginama išspręsti netik ekonominiai pasaulio klausimai, bet taipgi karo skalų ir, gal but nusiginklavimo problemos.

LIETUVIS KELIAVO 12 METŲ APLINK PASAULĮ

Praha. — "Moravske Slovo" praneša, kad lietuvis Jonas Navickas, kuris 1921 metais pasirašė su viena švedų draugija sutartį, kad išbusiąs 12 metų kelionėse po pasaulį, dabar yra atvykęs į Moraviją. Navickas per tą laiką esąs išmokęs visas svarbiausias pasaulio kalbas, aplankęs beveik kiekvieną šalį, buvęs du kartu Amerikoj, perėjęs pėsčias pavojingiausias vietas Azijoj ir Afrikoj, pergyvendamas įvairiausių nuotykių.

—Prahoj leidžiamas Pietų Rusijos kazokų emigrantų žurnalas "Volnoje Kazačestvo" savo paskutiniam numery įdėjo vedamąjį lietuvių kalba parašytą straipsnį "Kazokai ir kazokų klausimas."

HITLERIO PASTANGOMIS TAPO ATLEISTAS PLIENAŠALMIŲ VADAS

Berlynas.—Hitleriui pavartojus savo įtaką tapo atleistas nuo pareigų "Plienašalmių," pusiau kariškas praėjusio karo veteranų organizacijos vado pagelbininkas Pulk. T. Deusterberg.

Svarbiausia jo pašalinimo priežastis buvo ta, kad jo motinos senasis tėvas buvo žydas.

Iš politinių fašistų ratelių tapo sužinota, kad bus atleisti ir kiti nacionalistai, jų tarpe dabartinis Užsienių ministeris von Neurath ir nacionalistų partijos vadas Dr. A. Hugenberg, užimąs ekonomijos ir agrikulturos ministerio vietą dabartiniam Hitlerio kabinete.

KULIAMOJI SULAUŽĖ ŽMOGUI RANKAS

Južintų val. Samonių km. pas Gimbutį Ant. kuliant dobilus, Meldaikaitė K. 23 m. amžiaus kaž kaip pakliuvo mašinon, kuri jai sulaužė abi rankas.

MASKVA ĮSAKĖ UŽSIENIO KOMUNISTAM STRAIKUOTI GEGUŽIO 1 DIENĄ

Oficialus Sovietų Laikraščiai Ragina Viso Pasaulio Komunistus Sukilti ir Padaryti Maskvą Pasaulio Sostine.

Ryga.—Latvijos policija sugavo Sovietų Rusijos pasiuntinį ir rado pas jį atsišaukimus ir įsakymus visiems pasaulio komunistams, kad jie keltų triukšmą ir sukilimus Darbo Dienoj, Gegužės 1 dieną.

Sovietų spauda, pirmuose savo puslapiuose, patalpino vykdomojo komunistų partijos komiteto pareiškimus, susidedančius iš 47 atsišaukimų, kuriuose raginami užsienio komunistai sekti Rusijos pavyzdžiu: sukelti kiek galint daugiau sukilimų, išprovokuoti muštynes su policija ir prirengti dirvą visuotinai komunistų revoliucijai, kuri neužilgo įvyksianti.

Maskvos laikraščiai nuo savęs pridėjo, kad šiais metais komunistinis judėjimas žymiai sustiprėsiąs visam pasaulyj ir Maskva atsistosianti ant plataus kelio, kuriuo eidama ji patapsianti pasaulio sostine.

"Pravda" pareiškė, kad iš Roosevelto pasikalbėjimų su kitų valstybių atstovais, ekonominiais klausimais, nieko neišeisią, ekonominė pasaulio padėtis pablogėsianti ir dirva komunizmui pagerėsianti.

Kad apsisaugoti nuo komunistų triukšmavimo Gegužės 1 d., Latvijos ir kitų Pabaltės valstybių valdžios įsakė policijai budriai sekti visus komunistų pasijudinimus ir visus didžiuosius revoliucionierius suareštuoti prieš Gegužės 1 dieną.

MIRĖ SULAUKUSI 120 METŲ

Londonas.—Šiomis dienomis Piri mirė senutė 120 metų amžiuas. Ligi paskutinio momento ji kartojo, kad "gyvenimas gražus dalykas." Ji mirė ne del senatvės, bet persivalgiusi pyragaičių.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN WEEKLY
Published Every Friday by
Michael Narvid

Editorial Office:
814 West 33rd Street Telephone Calumet 3277

SUBSCRIPTION RATES:
In The United States per year $2.00
In Canada and All Foreign Countries per year $3.00

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra Sąvaitinis Laikraštis, leidžiamas kas Penktadienis. Sandara yra Organas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, 814 West 33rd Street, Chicago, Illinois.

UŽSISAKYMO KAINA:
Suvienytose Valstijose metams $2.00
Užsienyje metams $3.00

SANDAROS PLATFORMA LINK LIETUVOS IR LIETUVYBĖS

Laisva Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.

Vyriausia šalies valdžia ir suverenas yra pati tauta, išreiškianti savo valią, slaptu ir teisėtu balsavimu visų pilnamečių ir pilnateisių gyventojų—vyrų ir moterų.

Lietuvos Respublikos ir visos Lietuvių Tautos sostinė ir tautinio bei kulturinio gyvenimo centras yra Vilnius.

Visuotinas bešališkas švietimas ir mokslo bei kulturos kėlimas tarpe Lietuvos ir išeivijos Lietuvių.

Kuoartimiausi broliški ryšiai tarpe Lietuvos ir plačiosios išeivijos Jungtinėse Valstijose ir kitose šalyse.

Bendros pastangos ir veikimas įgyvendinti Lietuvoj ir visoj tautoj plačiausius Demokratybės principus.

Visiems tikėjimams ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumas ir atskyrimas tikybinio veikimo nuo politinio.

Konstitucijos garantijos piliečių teisėms ir piliečių ištikimybė Konstitucijai.

Atsižvengiant į tautos ateitį—pastangos priaugančiąją Lietuvių kartą—jaunuomenę, išauklėti sveiką, apsviestą ir tautiškai susipratusią.

Amžina kova už Lietuvos sostinę Vilnių visais galimais budais—Mes be Vilniaus Nenurimsim.

GEGUŽĖS 1 DIENA—DARBO ŠVENTĖ.

Darbo šventė turi begalo turininga ir neramią praeitį. Pradžioj, pereitam šimtmety, ji buvo skiriama ruošimui masinių demonstracijų, reikalavimui geresnių sąlygų ir rengimui darbininkų kovai prieš kapitalistinį pasaulį. Jaunutės unijos parodė nemažai karščio, karingo upo drąsos. Paskirtoji gegužės 1 diena industrinėse valstybėse pasižymėdavo netik eisenomis, masiniais mitingais, bet taipgi ir kruvinais susirėmimais su kariuomene ir policija. Valdžios nenoromis laukė tos dienos ir apsisaugojimui nuo darbininkų mobilizuodavo ginkluotą spėką. Demokratinėse šalyse panašios demonstracijos turėdavo ramesnio pobudžio; monarchijose gi, kur piliečių laisvė buvo suvaržyta, darbininkams tekdavo ruoštis prie gegužės 1 dienos it į kokį didelį karą.

Šiandie aplinkybės žymiai pasikeitė nuo anų laikų. Darbininkai laimėjo daugely vietų; žymesnieji reikalavimai patenkinti, žinoma, ne visur, bet tik tuose kraštuose, kurie tvarkomi demokratiniai. Pav. Vokietijoj darbininkų judėjimas taip prispaustas, jog apie jį beveik nieko nebesigirdi. Bet visgi ir čia Hitleris švęs gegužės 1 dieną smerkdamas kapitalistus ir garbindamas tuos, kurie patys uždirba duonos kąsnį.

Laikraščiuose randam, jog komunistų internacionalas Maskvoj išleido atsišaukimą į pasaulio darbininkus kelti triukšmą, ieškoti priekabių ir panaudoti visas progas ruošimui masių netolimai proletarų revoliucijai. Toks minėjimas darbo šventės niekam naudos neatneš, o tik dar labiau sukiršins vieną gyventojų dalį prieš kitą.

Gegužės 1 dieną įgija ypatingos reikšmės, kuomet prisimenam, jog virš 13 milionų Amerikos žmonių neteko darbo ir atsidurė labdarybės globoj. Iškyla klausimas—kodel taip įvyko? Kieno tai kaltė? Darbininkai nėra už tai atsakomingi; kas nors kitas, matoma ar nematoma pajėga, sustabdė industrijas ir atnešė neapsokomą skurdą. Darbas yra garbingas dalykas. Juomi paremtas visas gerbuvis ir progresas. Kuomet jo neužtenka, serga pati šalis, demoralizuojas visuomenė, nyksta gyvosios pajėgos. Didžiausia šiandie problema yra ne ta, kas bus diktatorium—proletarai ar buržujai, bet ta, kokiu budu vėl išjudinti sustojusius pramonės ratus ir kelioliką milionų žmonių grąžinti į darbą.

BESIRUOŠIANT Į PLATESNĮ VEIKIMĄ.

Vasara jau čia pat. Naujas upas, naujos pramogos ir įspudžiai. Pastogėse judėjimas mažėja; retesni susirinkimai, vakarienės, koncertai; visas veikimas koncertuose arčiau gamtos—ten kur žaliuoja ir žydi. Dalyvaujantieji musų organizacijos iš savo patyrimo žino, jog vasaros laiku visuomeninis darbas kaip ir apstoja. Keletas mėnesių pašvenčiama idėjinios atostogoms.

Ar tas gerai, ar ne, bet faktas pasilieka faktu, jog apart piknikų retai ką berasi Amerikos lietuvių padangėj. Bet ir tie piknikai yra naudingi. Jie sutraukia mus į kruvą, grynai lietuviškon šeimynon, kur vienodai kalbam, jaučiam ir mąstom. Todel jeigu kiekviena Sandaros kuopa surengtų vasaros laiku gražų pikniką, tas išeitų į naudą jai pačiai ir visai organizacijai.

Bet ar tai turėtų but viskas? Trys ar panašiai mėnesių laiko reiktų išnaudoti dar ir kitokiem tikslam. Kuomet užmiršę visą kitą pradedam galvoti apie lietuvišką gyvenimą, tautinį darbą, kaip mažai mes dar esam atlikę ir ką privalėtumem atlikti, nejaugi kurio nors sąmonėj negimsta mintis ar sumanymas, jog tas ir tas galima ir reikalinga padaryti? Į vieną minutę, ne valandą, tokių sumanymų mes priskaitytumem desėtkus ir šimtus.

Gal kas pasakys, jog aš, tu ar trečias kalnų nenuversim; jog bedarbė viską trukdo. Tai tiesa. Bet neužmirškim, jog mes esam organizacija, skaitlingas idėjinis burys. Kas vienam sunku atlikti, tai organizacijai menkniekis. Tegul tik visi prisideda ir išpildo savo dalelę.

Per vasarą turm prisiruošti ir pradėti stiprią akciją. Sandara yra skirta tautiniam darbui. Ji nepateisins savo egzistavimo; jos nariai nebus ištikimi patys sau jei tik sykį, ar porą į metus mes pasirodysim praktiškam veikime. Pirmiausias žingsnis, tai musų pačių tvirtas, nesvyruojantis nusistatymas buti visur ir visados sandariečiais—tautinės idėjos skleidėjais. Užmigimas, apatija nieko gero nepranašauja. Amerikos lietuvių likimas priklauso nuo subendrintos, nuoširdžios akcijos, kuri nepageidauja atidėliojimų.

Vienas geras parapijos narys neseniai prasitarė, jog priklausymas parapijai sutaupo jam energiją pačiam galvoti ir rišti svarbius klausimus. Dvasios vadai jam viską prirengia ir sulipdo idėjinį pamatą. Yra dar keletas ypatų ir laisvos visuomenės tarpe, kurie sau nepasitiki, nemėgsta patys rišti bėgančius klausimus ir nesijaučia, jog nuo jų nemažiau kaip nuo kitų priklauso tikslo atsiekimas. Sandaroj tokia mintis yra svetima.

Apžvalga

ANGLAI REIKALAUJA AUTONOMIJOS UKRAINIEČIAMS

Lenkų pavergtieji ukrainiečiai visomis išgalėmis kovoja už savo laisvę. Užsieniuose jie randa nemažai pritarimo ir simpatijos. Nelabai senai Rytų Galiciją aplankė du Anglijos parlamento nariai: lordas Noel Buxton ir B. Rielly. Tie politikai nuodugniai ištyrė ukrainiečių padėtį, susipažino su jų organizacijom, veikėjais ir pagaliau pareiškė, jog nesuteikdama ukrainiečiam autonomijos, Lenkija laužo tarp tautines sutartis.

Ypač įdomu yra mums lietuviams sekantis lordo Buxton pareiškimas:

"Tarptautinių pasižadėjimų laužymą skaitau pavojingu, nežiurint į tai, jog diktatoriniem valdžiom tokie pasižadėjimai yra sunku išlaikyti. Jei nėra galimybės įgyvendinti teritorialinės autonomijos plano, tai reiktų tuo atžvilgiu imti pavyzdį iš Anglijos patyrimų.

"Pageidaujama, kad visur viešpatautų tokia tolerancija, kaip Anglijoj, ir palaikome reikalavimą, kad mažumų traktatai ir Lenkijoj butų gerbiami kaip yra gerbiami kitose valstybėse."

Vilniaus lietuviai yra taipgi politiniai vergai. Jų padėtis nė trupučio negeresnė už ukrainiečių. Jeigu tieji laimėtų kovą su lenkais, tai savaime palengvėtų ir musų sostinės atvadavimas.

"LIETUVOS ŽINIOS" PATARIA DĖTIS SU LATVIJA IR ESTIJA

Nors dabartinė Lietuvos vyriausybė kreivai žiuri į Pabaltijos valstybių sąjungą, tačiau visuomenės tarpe girdisi nemažai priešingų balsų. Valstiečių-liaudininkų vadas adv. M. Šleževičius ir Dr. L. Bistras nuo krikščionių-demokratų kalbėjo vienam mitinge pabrėždami, jog Lietuvai neatbutinai reikalinga palaikyti kuoartimiausius ryšius su šiaurės kaimynais. Tautininkų partija savo priešingumą aiškina tuom, kad naujoji Lietuvos, Latvijos ir Estijos sąjunga užrustintų Vokietiją ir Rusiją.

"Lietuvos Žinios" net keliuose numeriuose atremia šitokį speliojimą. Rusija, girdi, nutraukusi draugiškus ryšius su Hitlerio valdžia ir pradėjusi ieškoti giminių pas prancuzus, kuriems Pabaltijos valstijų sąjunga nebut iškelio. Sąjungos idėja Lietuvoj nebe nauja. Minėtas Kauno dienraštis rašo:

"Kai del Lietuvos, tai jos politika Pabaltijo valstybių glaudesnio bendradarbiavimo atžvilgiu nemažiau tradicinė, kaip Švedijos. Lietuviai ar tik ne pirmieji tokio bendradarbiavimo naudingumą ir reikalingumą bus ir iškėlę. O kai del glaudesnio ryšio su musų šiaurės kaimynais, tai latviškai lietuviškos respublikos idėja pas mus jau gali minėti net 50 metų jubiliejų nes ji Dr. J. Šliupo pradėta propaguoti apie prieš 50 metų. Taip pat ir po karo atgavus nepriklausomybę, Lietuvos, Latvijos ir Estijos glaudesnio bendradarbiavimo ir net ekonominės sąjungos idėją realizuoti net ir oficiališkai buvo savo laiku paėmusi iniciatyvą musų vyriausybė. Tai buvo, rodos, dar seimų laikais. Bet aktingus šios idėjos skelbėjus galima rasti ir dabar tinės vyriausybės politikų eilėse. Pagaliau, garsioji Pabaltijo valstybių klauzulė prekybos sutartyse realizuota dar ne taip senai dabartinės vyriausybės."

Kodel šiuo momentu taip susirupinta Pabaltijos valstybių sąjunga? Greičiausia del to, kad netolimoj ateity įvyks vokiečių-lenkų jei ne ginklo, tai bent diplomatinė kova del koridoriaus ir Dancigo uosto, kuris nors grynai vokiškas, bet atskirtas nuo Vokietijos tikslu suteikti lenkams išėjimą į jurą.

Kaip vokiečiai, taip ir lenkai norėtų praplėsti savo įtaką į Pabaltmarį, kad panaudojus jį neišvengiamam konflikte. Lietuvos, Latvijos ir Estijos sąjunja pasiliktų neitralė, t. y. nenorėtų dėtis nei prie vokiečių, nei prie lenkų. Lietuvos vyriausybė mano, jog toks bešališkumas suvaržytų mus Vilniaus klausime. Valstiečiai-liaudininkai tikrina, jog įstojimas sąjungon apsaugotų musų nepriklausomybę.

KOVA DEL INFLIACIJOS

Pravedimas prezidento Roosevelto ekonominio sumanymo, kuris iš pradžios ėjo labai sklandžiai Kongrese, dabar pradėjo sutikti pasipriešinimą. Klausimu sumažinimo dolerio vertės pastaromis dienomis ėjo gana smarkus ginčai. Burys republikonų senatorių, su David A. Reed, iš Pa., priešaky, griežtai priešinosi suteikimui prezidentui Rooseveltui neapribotos galės kontroliuoti dolerio vertę. Bet demokratai senate rėmė tą sumanymą, ir jis bus priimtas.

Daugelis senų infliacijos priešų, jų tarpe profesorius Irvin Fisher, iš Yale universiteto, mato jos butiną reikalą. Kainos įvairių prekių yra taip žemai nupuolusios, kad dolerio vertė padidėjo 80 procentų. Nupiginime dolerio matoma vienintelis išėjimas iš tos padėties, kuri tęsiasi jau ketvirti metai.

Kaip sumažinti dolerio vertę, kad prekių kainos kiltų, yra įvairių pasiulymų. Manoma sumažinti aukso įtalpą iki 50 procento, kas automatiškai sumažintų dolerio vertę pusiau. Kitas sumanymas yra išleisti daugiau popierinių pinigų, auksu apmokamų. Yra taipgi pasiulymas, kad leisti popierinius pinigus sidabru apmokamus, greta auksu apmokamų. Jeigu Kongresas suteiks Prezidentui galią tvarkyti pinigų klausimą, sulig jo nuožiuros, tai iš kalno sunku yra permatyti ką jis darys.

Pinigų vertės klausimas yra šiandien vienu iš svarbiausių, ir jis rišasi su tarptautiniais prietikiais. Tuo klausimu tarėsi Rooseveltas su MacDanaldu ir kitais Europos valstijų atstovais. Tik ateitis parodys kaip tas klausimas bus išspręstas.

DARBO VALANDOS IR ALGOS

Kongresas dabar nagrinėja įstatymą sutrumpinantį dorbo valandas iki 30 į savaitę ir priedą prie to įstatymo, nustatantį algų minimumą. Tuo klausimu atstovų bute kalbėjo Frances Perkins, sekretorė Darbo Departamento.

Šiais laikais algos, mokamos įvairių darbdavių, yra taip žemos, kad iš jų jokiu budu pragyventi nėra galima. Yra vietų kur mokama tik 25 centai į dieną. Gaunant tokią algą darbininkas negali pragyventi be gavimo pašalpos iš valdžios arba visuomenės. Darbo sekretorė tą nurodo, ir be to įrodinėja kad mokėjimas tokių žemų algų kenkia bizniui, nes algos nesudaro perkančios jėgos visuomenėje, be kurios biznis negali plėtotis. Be to toks nelygus algų mokėjimas kenkia bizniui ir del tos priežasties, kad biznieriai, kurie moka brangesnes algas, negali sekmingai konkuruoti su tais, kurie moka žemas algas. Pats biznio pastovumas reikalauja įsikišimo valdžios taip į darbo valandų klausimą, kaip į klausimą algų.

Todel yra geru dalyku, kad valdžia pradėjo rupintis įvairiais visuomenės gyvenimo klausimais. Tokios reformos nepereis be pasipriešinimų, bet jeigu valdžia užsispirs, tai galės jas pravesti. Tos valdžios pastangos yra džiuginančiu apsireiškimu—jos nebus bergždžios.

BIJOSI RADIKALŲ

Chicago Tribune, bal. 7 d., 1933, patalpino pranešimą, apie savo redaktoriaus, Col. Robert R. McCormick prakalbą Bond Kliube, New Yorke, kurioje jis pareiškė, kad laikas atėjo kada biznieriai turi eiti į politiką arba "matyti privatišką biznį ir abelną gerbuvį sugriautą per žmones, kurie yra viešame gyvenime tik tam tikslui."

Sako kad pavojus yra arti. "Aš drįstu sakyti, kad mažai laiko tebeliko." Jis toliau nurodo, kad gelžkeliai yra dominacijoj biurokratijos; finansai kontroliuojami Washingtone; žemės ukis greit gaus diktatorių, net ir valandos darbo bus reguliuojamos ponios darbo sekretoriaus.

Kad apsaugoti biznį nuo tų visų nelaimių, jis siulo biznieriams imtis politikos ir palaikyti valdžios vairą savo rankose.

Kad dabartinė Amerikos valdžia imasi kontroliavimo biznio, tas yra tiesa, bet kad ta kontrolė butų pavojinga bizniui, prisieina abejoti. Iki šiam laikui federalė valdžia buvo įtakoje stambių biznierių. Biznis buvo varomas taip, kaip tik stambiems biznieriams patiko. Finansai buvo tvarkomi finansistų. Ir kas atsitiko? Baisiausia depresija Amerikos istorijoje.

Dabar ieškomos priemonės kontroliuoti biznį vargiai gali pabloginti gerbuvį šalies, kurios biznis yra suiręs. Siulomos reformos gali vien pagreitinti ekonominę šalies buklę. Kontrolė finansų, kontrolė darbo valandų ir algų, kontrolė kainų, gyvenimo reikmenų, ir kontrolė perkamosios dolerio jėgos, yra nauja kryptis Amerikos politikoje, kuri gali tik naudą atgabenti, jeigu valdžioje bus teisingi ir išmintingi žmonės, kokie dabar

LATVIJOS PREMJERAS UŽ PABALTIJO SĄJUNGĄ

Blodnieks Tikisi Gauti Lietuvos Pritarimą Pabaltijo Sąjungai.

Ryga.—Balandžio 8 d. vakare ministeris pirmininkas Blodnieks pasakė per radio kalbą, kurioj, tarp kitko, pareiškė, kad numatoma apdėti importuojamas prekes specialiu 15—20% mokesčiu. Pajamos iš šio mokesčio bus panaudotos eksportui išplėsti.

Paliesdamas užsienių politiką, Blodnieks pareiškė, kad Latvija parems Pabaltės sąjungos sudarymą ir tikisi, kad pasieks šiam bendram tikslui gauti Lietuvos pritarimą. Jis pridurė, kad šio tikslo bus siekiama per visų trijų valstybių užsienių reikalų ministerių konferencijas.

Ragina Švedijos Valdžia Padėti Lietuvai Atgauti Vilnių

Pasiulė Parlamentui ir Vyriausybei Kreiptis į Tautų Sąjungą ir Suinteresuotas Valstybes.

Buv. ilgametis Stokholmo miesto burmistras, žymus švedų veikėjas ir karštas taikos šalininkas, kandidatas į 1933 metų Nobilio taikos premiją, Karl Lindhagen, šiomis dienomis, kaip jau buvo pranešta, švedų parlamentui pateikė pasiulymą teisingam Vilniaus klausimo išsprendimui išjudinti. Čia duodame p. Lindhageno pasiulymą ištisai:

"Lietuvos ir lenkų ginčas del Vilniaus yra painus dalykas, kuris trukdo Pabaltės valstybėms susitarti. Trumpai suglaudus, ginčo istorija šitokia:

Vilnius Istorinis Lietuvos Centras.

"Lietuva turi žymių istorinių vadų. Kraštas seniau buvo galingas. Lietuvių kalba senesnė už visas gyvas kalbas, artima sanskritui. Šiaurės valstybių tarpe Lietuvai darbar, savo rupestingumu, bus geriausiai pavykę sutvarkyti savo ukį. Čia daug Lietuvai padėjo, kad ji yra žemės ukio, o ne pramonės šalis.

"Nuo pat XIV šimtmečio pradžios Vilnius buvo Lietuvos sostinė ir visos šalies politinio, ekonominio, kulturinio ir religinio gyvenimo centras. Padalinę Lietuvą ir Lenkiją, 1795 m. rusai traktavo Vilnių, kaip Lietuvos centrą, ir ten buvo sukoncentruota krašto valdžia. Dar pačios kovos nepriklausomybei atgauti buvo diriguojamos iš Vilniaus. Lietuvos sienos liko nustatytos, susitarus su latviais ir Sovietais. Pagal sutartį su Sovietais, Vilnius dabar su ginčijama Vilniaus teritorija priklauso Lietuvai. Nupasakojęs Vilniaus okupavimo ir diplomatinių kovų del Vilniaus eigą p. Lindhagen toliau tęsia:

Stokholmo Lenkai Prieš Lietuvą

"Ryšium su šiais klausimais, man prisimena vienas charakteringas epizodas: 1916 m. taikos komitetui šaukiant 1917 m. Stokholme viešą susirinkimą pasisakyti už laisvą ir nedalinamą Lenkiją ir laisvą Lietuvą, Stokholmo lenkų kolonijos nariai įteikė skundą, nenorėdami, kad susirinkimo programoj butų svarstoma Lietuvos nepriklausomybė nuo Lenkijos. Lietuva, jų tvirtinimu, nuo jos unijos su Lenkija laikų esanti lenkiška šalis, ir Lietuva tuo budu turinti įeiti į naujai sudarysimą Lenkijos valstybę.

Valio Lietuvai Stokholme 1917 Metais.

"Komiteto pastangos buvo aptemdytos. Bet jis negalėjo žiurėti panašių pareiškimų. Susirinkimas įvyko nustatyta tvarka. Viename estrados šone plevėsavo lenkų, kitame—Lietuvos vėliava. Išrinktas lenkų kilmės pirmininkas, susirinkimui baigiantis, suprantamai, visai užmiršo mažą nežinomąją Lietuvą, ir teiškėlė sveikinimų vien tiktai didžiajai garsiajai Lenkijai. Vienas valdybos narių (pats Lindhagenas, "Elta") tada pasiskubino į Estradą, šaukdamas valio Lietuvai. Publika buvo pagauta ir pareiškė tiek pat karšto pritarimo, tiek vienos, tiek antros nuskriaustos tautos siekiamai apsisprendimo teisei.

"Lietuvos nusistatymu, Vilnius ir visas okupuotas Vilniaus kraštas sudaro jos gyvybės klausimą. Lietuviai negali jaustis visiškai atgavę nepriklausomybę, kol jiems nebus sugrąžinta, jų senoji sostinė.

Europa Turi Pasirupinti Lietuvai Tinkamomis Sienomis.

"Šita padėtis ir dabar tebėra. Karui pasibaigus, Europos žemėlapy tepaliko nesutvarkyta vien tik šita mažutė žemyno siena.

"Del Lietuvos buvusios unijos su Lenkija, jos reikšmė buvo sumažėjusi iki lenkų valdomos provincijos. Greičiausiai, šla tradicija ir vadovavosi 1917 m. lenkų kolonija Stokholme, reikšdama savo protestus. Karui pasibaigus ir taiką padarius, šitokiam nusistatymui nebebuvo vietos. Priešingai, iškilo reikalas, kad Lietuva liktų laisva ir nuo Lenkijos nepriklausoma valstybė. Bet Europa turėjo ir pasirupinti, kad jai butų suteiktos tinkamos sienos ir kad Vilniaus klausimas, bent taiką paskelbus, butų taikingai, o ne ginklų pajėga išspręstas.

Pašaliečiui Patogiau Imtis Iniciatyvos.

"Šiaip, žinoma, negalima pageidauti, kad sprendžiant tautinius klausimus įvairių tautybių gyvenamuose ruožuose, visi sau gautų pageidaujamą vietą. Kaip netenka neigti lenkus jų atgauto išėjimo į jurą, taip netenka ginčyti ir to, kad didžioji Lenkija, kurios gyventojus sudaro kelių tautybių elementai galėjo drąsiai duoti Europai taikingai Vilniaus klausimą išspręsti.

"Tokį klausimą, žinoma, lengviau iškelti pašaliečiui, kaip tiesioginiai paliestai šaliai.

Lenkai, iš savo pusės, vartoja šitokią argumentaciją:

Ginčijamosios teritorijos gyventojų didelę daugumą sudarą lenkai, tai yra lenkų kalbą vartoją gyventojai. Lietuva jos pasiliktoj daly taip pat turinti daug lenkų gyventojų. Be to, okupacija buvusi apsisaugojimo nuo bolševikų aktas, nes jie, puldami Varšuvą, grasino Lenkijos gyvybei. Esą, buvę reikalinga apsiginti ateičiai. Šiaip kariuomenę, kuri užėmusi kraštą, daugiausia sudarą vietos lenkai.

"Tikslios gyventojų statistikos, matyti, nesama, be to, Lietuva ginčija kai kurių lenkų įstaigų padarytų statistikos duomenų tikrumą. Kad okupuojant Vilnių, vaduotasi strateginiais sumetimais, nė patys lenkai neginčija.

"Vilniaus miestas su jame sueinančioms įvairių krypčių geležinkelių linijomis tikrai yra svarbus strateginis mazgas, kas buvo įrodyta ir per Varšuvos puolimą.

Siulo Draugingus Lietuvos Lenkijos Santykius.

"Nesivaduodamas asmeniniais sumetimais, bet gimęs silpnesniajam užjausti, galiu pasakyti, kad padėtis, kaipo tokia, nėra pakenčiama. Ji sudaro nuolatinį pavojų taikai ir Pabaltės valstybių susitarimui. Kiek aš numanau, Europa ir Tautų Sąjungos nariai, o taip pat šalys, esančios grasinamos vietos kaiminijoj, gali reikalauti teisingo šio klausimo išsprendimo, kuris garantuotų taiką ir leistų šalims vėl su viena kita susisiekti.

"Tuo Budu Siulau:

Riksdagui (švedų parlamentui) pareikalauti, kad vyriausybė imtųsi iniciatyvos paskatinti Tautų Sąjungai ir jos nariams ir kitoms suinteresuotoms valstybėms susitaikinti, ginčą galutinai likvidavus, Lietuvą su Lenkija ir sugrąžinti jų draugingus tarpusavio santykius."

RUKYMO NAUDA IR NENAUDA

Du Amerikos gydytojai ilgą laiką tyrinėję žmogaus burnoje pasitaikančias bakterijas ir kiek tos bakterijos pakenčia tabako dumus, ir paskelbė savo tyrinėjimų rezultatus. Pasirodo, kad tabako dumai sumažina bakterijų skaičių žmogaus burnoje beveik per pusę. Tačiau pypkoriams nėra ko per daug džiugauti. Tie patys gydytojai pripažįsta, kad tabakas užmušdamas kai kurias kenksmingas bakterijas, labai kenkia kitais atžvilgiais: jis silpnina širdies raumenis ir gadina plaučius bei kitas organizmo dalis.

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

New York, N. Y.

Iš New Yorko ir Brooklyno Žinių

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 30 kp. iš eilės surengė šį sezoną antrą paskaitą: "Musų Kultura," kurią skaitė prelegentas A. B. Strimaitis, Ketvirtadienį, Balandžio 20 d., Lietuvių Piliečių Kliubo Salėj.

Žmonių atsilankė keleta desėtkų ir atydžiai klausėsi beveik visą valandą. Po to atsilankiusieji laisvai darė paklausimus ir kritikas, ant kurių prelegentas mandagiai atsakinėjo. Šia paskaita buvo atvaizduota 30 metų visuomeninė darbuotė, organizavimai, laikraštininkai kaipo redaktoriai ir leidėjai, bei jų korespondentai.

Šioje paskaitoje buvo nemažai patėmyta, kad redaktoriai duoda perdaug korespondentam pasislėpusiem po slapyvardžiais, laisvės, niekinimui kitų nepatinkamų ypatų. Taipgi buvo paminėta, kad pirmiau atvažiuodavo eilių eilės pasivadinusių save Kulturos nešėjais, iš anapus Atlantikos ir ant scenos nešdavo slykščiausių įvairių scenizavimų, prisidengę kulturos skraiste. Reikia pastebėti, gerbiamas prelegentas stengėsi trumpais bruožais pajudinti aplamą kulturinę eigą, o jeigu jie butų punktuoti, tai butų galima atskirai į juos kalbėti.

Čia negalima praleisti, kad musų visuomenė pradeda kritiką rimtai duoti, ir kuomet žmonės lankosi į surengtą paskaitą, tai yra geras ir labai naudingas reiškinis musų gyvenime.

Kitas rengiamas vakaras musų 30 kuopos yra Gegužės 20 d. ir Lietuvių Piliečių Kliubo Salėj.

Čia bus kartu ir apvaikščiojimas demokratybės dienos, kuri yra 15 d. Geg. Kadangi ta diena pripuola Pirmadienį, tai vakaras perkeliamas į sekantį Šeštadienį 20 dieną. Šiam vakarui prirengs paskaitos formoje prakalbą, Dr. M. J. Vinikas, temoje: "Kaip Amerikos Lieetuviai yra prisidėję prie atgavimo Lietuvos Nepriklausomybės. Galima išanksto tikrinti, kad gerbiamas prelegentas nušvies ir apibudins daug faktų, kurie vieniem bus visai naujanybė, kitiems bus kaipo gražus naudingas atsiminimas, ant kiek jo gyslose buvo kad jo prigimtoje šalyje skamto tikro lietuvio pasiryžimo., bėtų Laisvės Varpas butų Laisva Lietuva, o jau kurie yra kuom prisidėję prie atgavimo nepriklausomos Lietuvos ir yra mirę, tai kiti, budami gyvi, įsitikins, kad Mes, Amerikon atkeliavę, daug ėsame prisidėję, kaip raštais, prakalbomis, pinigais, vargais ir t. t.

Dr. M. J. Vinikas kaip tik tuo met buvo Washingtone ir yra vienas iš tų kurie prie to vadovavimo vairo stovėjo.

Todel prašome iškalno užsisakyti vietas, kad žinotumėm ant kiek žmonių gaminti vakarienę. Kaina $1.00 ypatai. Vietas galima užsisakyti pas bile katrą komisijos narį: A. B. Strimaitį, V. Daukšį ar Zosę Vitaitienę, 27 Norwood Ave. Brooklyn N.Y.

—Zosė Vitaitienė.

WINNEPEG, CANADA

IŠ KANADOS AUKSO KASYKLŲ

Del nepastovaus gyvenimo jau gana senai ką nors į "Sandarą" parašiau.

Mat siaučiant tokiai depresijai norint, fiziniai prasimiklint, reikia gerai po Kanados žiemių tyrus pasitrankyti, pakol kur gauni į darbą paduoti savo kailį.

Jau miestuose tokių mekenišku dirbtuvių ir su žiburiu negalima rasti.

Todel žingsnis po žingsnio jau aš atsiduriau net 115 mylių nuo Winnipego.

Šiam žiemių kampe randasi San Antonio aukso kasyklos.

Kasyklos neperdidelės, bet gerai vedamos ir randasi gana gražioj vietoj, prie pat gana didelio ežero, Rice Lake. Aplinkui kasyklas apsiaučia gražus miškas. Jos pradėjo operuot prieš metus ir per visą tą laiką dirbo apie 100 darbininkų. Mineralas yra gana geros rušies—tonas rudies duoda nuo 11 iki 16 dol. vertės aukso. Sulig menadžeriaus rekordų, kasyklos greitai neišsibaigs, nes jis savo žinioj turi 700 akrų, kuriuose randasi aukso.

Nors darbininkų neperdaugiausiai, tačiau švietimo ministerijos spiriama kompanija įtaisė mokyklą, kurioje mokinami vaikai ir suaugę. Daugelis dirbančių ir nedirbančių pasistatė namukus, nes namo įsigijimas yra galimas labai lengvomis sąlygomis: medžiai nieko nekainuoja, tik darbas ir $6.00 nuomos į metus.

Nors gyvenimas nuobodus, tačiau galima ekonomiškai pragyventi—mėsos nereikia pirkti, nes pilni miškai visokių žvėriukų, tik nereikia tingėt juos pasigaut.

Lietuvių ėsam mažas burelis. Kaip septyni broliai liuoslaikį daugiausiai praleidžiam prie knygų ir laikraščių. Gaunam šiuos laikraščius: "Sandarą," "Vienybę," "Dirvą," "Keleivį" ir Kanados "Darbininkų žodį." Daugiausiai dirba finlandų. Darbo sąlygos pakenčiamos, bet naujai atvykusiam yra labai sunku darbą gauti. — S. G.

PATOGI KELIONĖ NESUPANČIAIS GARLAIVIAIS

Kiekvienas Amerikos lietuvis, išgyvenęs čionai kelioliką metų, naturaliai ilgisi pamatyti savo senąjį gimtinį kraštą. Tik labai retai galima sutikti asmenį, kuris neturėtų giliai širdy užsliepęs troškimo aplankyti tą vietą, kur praleista linksmos jaunystės dienos, tą brangų gimtinį namą, tuos žmones, kuriuos jis taip mylėjo, tuos kaimynus, su kuriais jis draugavo.

Įvykinimui šių svajonių ir troškimų pirmiausiai iškyla klausimas: kokį laivą pasirinkti kad tuo patim kartu turėjus linksmą kelionę ir malonumais papuoštą šventę? Pasirinkimui tinkamo garlaivio reikalinga išstudijuoti ir apsvarstyti visus faktus ir tik tuomet bus galima tinkamai nuspręsti kur galima tikėtis užtikrinimo, kad kelionė bus pilniausiai maloni, kad bus gaunama geriausias kelionėje patarnavimas, kad bus patogiausias pasisekimas anapus vandenyno, kuomet pasibaigs kelionė jurėmis. Hamburg - American Linipja gali pažvelgti atgal į aštuoniasdešimt šešių metų laikotarpį savo tarnybos viso pasaulio jurėse. Jos patogųs garlaiviai ir suteikimas mandagaus patarnavimo visose klasėse neišvengiamai sudarė šiandien augštai statomą Linijos reputaciją.

Hamburg laivynas įima šiuos puikius garlaivius:"New York," "Hamburg," "Deutschland," "Albert Ballin," "Resolute" ir 'Reliance," pagaliau Motorlaivius "St. Louis" ir "Milwaukee." Pastovumas su Pagalba Supimą Sulaikančių Tankų.

Žymiausias dalykas su garlaiviais "Albert Ballin," "Deutschland," "Hamburg"ir New York" yra jų nepaprastas pastovumas vandeny, nes ši nesupimo ypatybė yra svarbiausiu ir plačiausiai žinomu apsaugojimu nuo sirgimo jurų kelionėje, kas daugiausiai ir sudarė šiems laivams nepaprastą reputaciją. Slaptybėje šio pastovumo ir nesupimo remiasi specialiais supimą sulaikančiais įtaisymais.

Išgaubtose, dubeltavose sienose ištisai per du trečdaliu laivo šonų yra įdėti dideli tankai (Frahm sistemos). Jų yra trys kiekviename šone ir kiekvienas sujungtas oro perėjimais su prieš jį esančiu. Visa eilė skylių išlaukinėse sienose viršuje vandenio linijos, leidžia vandeniui įbėgti ir išbėgti iš tankų. Su pagalba kranų oro vaikščiojimas gali buti reguliuojamas. Banga atsimušanti į laivą iš dešinės palenkia laivą į kairiąją arba priešingą pusę ir tokiu budu verčia laivą suptis ir pasekoje to neišvengiamai tankai prisipildo ir išsituština. Vanduo įeina ir išeina sutartinai su laivo supimasi, tačiau pavėlintais periodais, tokiu budu, kuomet ateinanti banga turėtų palenkti laivą, vienas tankų, jau pripildytas nemaža kiekybe vandenio, sulaiko bangos pasekų efektą, nes jo sunkumas yra žymiai didesnis negu priešai stovinčio tanko. Tokiu budu laivo supimas yra sumažinamas iki minimumo supasi tiek, tiek reigalinga tankų pripildymui ir ištuštinimui.

Padarytas bandymas atvirose jurėse su laivu "Albert Ballin" parodė, kad laivo supimas sumažinamas daugiau, negu dviem trečdaliais ir šimtai perplaukimų per juras visų keturių garlaivių pakartotinai tą patyrimą patikrino, tuo budu sudarant šiems laivams vardą kaipo — "Laivai be Jurių Ligų."

PANELĖ MICEVIČIUTĖ PASVEIKO

Plačiai žinoma jaunimo rateliuose, kaipo linksmo budo ir draugiška mergaitė, p-lė Vanda Micevičiutė, kuri yra dirbusi Sandaros raštinėje, kiek laiko atgal buvo susirgus ir net reikėjo padaryti operaciją (išimti apendicitis), jau pasveiko ir žada dalyvauti sekantį Šeštadienį Sandaros įkurtuvių (naujoj vietoj) vakarėlyje. Labai gerai, Vanduk, jau mes tavęs pasiilgome.

—Draugas.

Immigrantų Problemos

"DERIVATIVE" PILIETYSTĖ

Klausimas—

Mano tėvas tapo Amerikos piliečiu, man bunant kudikiu ir gyvenant su motina užsieny. Atvykau šion šalin turėdamas 15 metų. Tėvas mirė pereitais metais. Ar aš ėsiu pilietis, ar turiu išsiimti naturalizacijos popieras? Jeigu ėsiu piliečiu kaip galiu gauti pilietystės certifikatą?

Atsakymas—

Tapai Amerikos piliečiu tėvo pilietyste kuomet atvykai į Suv. Valstijas nuolatiniui apsigyvenimui. Jeigu dabar turi virš 21 m., gali prašyti "certificate of derivative citizenship." Reikia užmokėti $10 už tokį certifikatą. Reikia aplikaciją pasiųsti ant **form 2400**, kurią galima gauti iš Naturalizacijos ofiso. Aplikantas turi prisiegti ištikimumą Suv. Valstijoms prieš tam tikrą Naturalizacijos Biuro atstovą. Turėsi pristatyti gimimo certifikatą ir kopiją tėvų apsivedimo certifikato.

IŠSIBAIGIMAS PIRMŲ POPIERŲ LAIKO

Klausimas—

Ateinantį mėnesį mano pirmos popieros bus 7 metų senumo. Ar pirmos popieros bus geros jeigu dabar pasiųsiu aplikaciją, piniglaiškį ir savo fotografiją?

Atsakymas—

Tik jeigu dabar pasiųstum viską ir Naturalizacijos egzaminatorius tave tuoj pašauktų, tai yra prieš išsibaigimą pilno laiko. Naturalizacijos Biuras paprastai pagreitina tokius atsitikimus, bet patartina su pirmoms popieroms pasiųsti ir laišką prašant Naturalizacijos Direktoriaus kuo greičiausiai atydą kreipti į tavo prašymą.

NAŠLĖ DEKLARANTO

Klausimas—

Mano vyras numirė pereitais metais. Jis išsiėmė tik pirmas popieras. Ar teisybė, kad aš galiu vartoti jo tas popieras prašydama savo naturalizacijos.

Atsakymas—

Jeigu tik jo pirmos popieros nėra 7 metų senumo, Tamsta gali vartoti jo tas pirmas popieras prašydama pilietystės. Bet turėsi užmokėti reikalautus $5 del atvažiavimo certifikato ir jeigu jo pirmos popieros išduotos prieš liepos 1 d., 1929 m., turėsi užmokėti už jo atvažiavimo certifikatą $5.00.

PIRMŲ IR ANTRŲ POPIERŲ PRAŠYTOJŲ METAI

Klausimas—

Kiek metų turi immigrantas turėti idant prašyti pirmų ir antrų popierų?

Atsakymas—

Ateivis, aštuoniolikos metų arba daugiaus ir kuris legališkai įleistas į Suv. Valstijas nuolatiniui apsigyvenimui, gali prašyti pirmų popierų. Paduoti prašymą del antrų popierų prašytojas turi sulaukti mažiausia 21 metų.

ATVAŽIAVIMO CERTIFIKATAS NEIŠDUOTAS PILIETYSTĖS KANDIDATAMS

Klausimas—

Aš pasiunčiau $5.00 del atvažiavimo certifikato, bet iki šiam laikui dar negavau jo. Ar tas sulaikys mano pilietystės gavimą?

Atsakymas—

Naturalizacijos egzaminatorius gauna atvažiavimo certifikatą ir prideda prie naturalizacijos rekordą. Toki certifikatai nėra siunčiami prašytojams. Jeigu naturalizacijos Biuras tau praneša kad negali rasti rekordo tavo atvažiavimo, tad nėra galima išduoti atvažiavimo certifikato, bet jeigu nesulauki jokio pranešimo tai buk tikras kad tavo atvažiavimo rekordą rado, ir į laiką busi pašauktas atvykti su liudininkais prieš naturalizacijos egzaminatoriaus.

PAMETIMAS ĮDENTIFIKAVIMO KORTELĖS

Klausimas—

Kuomet atvykau gruodžio mėn., 1928 m., gavau immigranto identifikavimo kortelę. Atsimenu numerą tos korteelės, bet pačią kortelę pamečiau, negaliu rasti. Ar turiu prašyti kitą, naują kortelę kuomet prašau pirmų popierų?

Atsakymas—

Tam tikroj parupintoj vietoj ant form A 2213, ant pirmo puslapio, turi užrašyti numerą tavo identifikavimo kortelės. Ar pranešk kodel pačiu laiku nesiuntei kortelę.

Heroizmas

Tikras Gyvenime Nuotikis.

(Parašė Smikis).

Praizo laimėtojas nuoširdžiai pasiryžęs gelbėti vale kurį draugą ar draugę, už sportinės pergalės ženklą (Sports Trophy), todel tai, šiuomi atsižvelgiant, ir Rex pasistengė išgelbėti mergelę iš kambario, kuris matomai, tiksliai buvo pripildytas gasais.

"Tas, nieko tokio nepaprasto. Nedaugiau ką ir kiekvienas lapių taksis noriai ir su šypsena ant savo lupų, teiktusi padaryt del savo mylimo draugo arba draugės."

Taip tai, lėtomis bet aiškiomis mintimis, ir kiek aukštyn pakėlęs savo kairiąją ausį, išdidžiai, su kupina širdžia tyro draugiškumo bei prieteliškumo, neminint jau apie nesenai atsižymėtą didvyriškumą, didžiuodamasis sau svajojo Alenos lapių taksis, Rex, kuomet išgirdo labai gerą ir džiuginančią naujieną—naujieną, kad jis tapo laimėtoju pirmo praizo iš visos Michigan Valstijos kaipo gudriausis ir inteligentiškiausis asmuo iš kenannių giminės.

Tą jam dovaną sąžiningai apsvarstė Valstijos Humane Society oficialiai suteikė už jo dvasios kilnumą ir proto inteligentiškumą labiausiai atsižymėjus šį metą gelbėjime žmogaus gyvasties.

Kuomet spaudos reporteris atsilankė pas Rex'o ponę Aleną, tai ji malonėjo nuodugniai išguldyt Rex'o kalbą, neapleidžiant nė mažiausios smulkmenos iš to dalyko stovio, kaip jis sugebėjo išgelbėti panelę Grace, šešiolikos metų amžiaus mergelę, kuomet ji pasiryžo užbaigti šios Džiazo gadynės, iliuzijų dienas su pagalba dujų.

"Matykite, Grace ir aš, buvome labai gerais draugais," Rex aiškino. "Aš numaniau, kad ji jaučiasi blogai ir elgesi labai keistai, tai tą pačią minutę kai tik suuodžiau dujų aromą iš jos gyvenamojo kambario, kuris randasi apačioj mus rumų, aš supratau, kad tenai kas nors tokio nelemto bei pasibaisėtino vyksta, ir gali kas blogo atsitikti."

Skalijimas ir brozdinimas į duris prišaukė jo ponę Aleną prie tos mergelės kambario, kuriame panelė Grace tapo atrasta jau be jausmo. Keletai minučių laiko prasitęsus ilgiau, suprantama, nebutų galima buvę ją atgaivinti.

"Ji dabar labai patenkinta, ir jos jaunutė širdelė pilnai aniuoliško džiaugsmo, kad man pasitaikė uosteliaujant sukinėtis apie jos gyvenamuosius rumus." Rex pridurė: "Bet vale kuris lapių taksis butų tą patį padaręs. Toki aktai juk ne nuo dydžio asmens priklauso, jus suprantate, bet nuo gudrumo bei protiškumo, kaip va, kartais atsitinka musų gyvenimo arenoje."

"Ištikro aš esu labai džiaugsmingas, kad laimėjau tą praizą. Bet asmeniškai prisipažystu, jog aš sau geidžiu, tai gerą kaulą."

Visuomenė smalsiai skaitė dieniniuose laikraščiuose paskelbtą nuotikį ir įvykį, ir kiekvienas skaitytojas pareiškė savo didžiausią simpatiją visai kenainių giminei, o ypatingai tapių taksių padermei, kurios šio didvyriškumo akto asmuo vardą nešiojo. Bet, meldžiamieji, tas neužsibaigia su garbingumu vieno vardo. —Rex yra šimtinio nuošimčio—tikrąsis lapių taksis.

Aukščiau, tik ką paminėtą svarbumą ir Rex'o atsiektą heroizmą, imant sąžiningon atydon, tai ne bereikalo ir laikraštininkai, žurnalistai jam pagarbą suteikė. Rods, ta pagarba Rexui teisingai ir prigulėjo už ką niekas jokių protestų neskelbia. Žurnalistai juk yra vyrai su neklaidingos jurisdikcijos įkvėpimu, dėlei to, tai jie ir papuošė savo leidinius, o ypatingai pirmąjį puslapį, stambiomis maž-daug vokiško styliaus, raudonomis raidėmis, sekančio turinio sakiniu: "Rex Most Heroic of Cannines."

:: WHO'S NEXT? ::

Į pakvietimą talkon Kupiškio skyriui Etinės Kulturos Draugijai—pirmas atėjo talkon p. Alf. Laucius iš Auburn, Me.—prisiuntė aukų $4.00.

Šie žemiau paduoti vardai aukavo:

1.	A. Laucius	50c
2.	A. Kaulakis	50c
3.	J. Krapavickas	50c
4.	J. Malinauskas	50c
5.	D. Vaitonis	25c
6.	J. Žilinskas	25c
7.	A. Stukas	50c
8.	A. Adamančius	50c
9.	F. Apsiega	50c
	Viso	$4.00

Pinigai pasiųsti Et. Kult. Dr-jai Kupiškio skyriui.

Širdingai ačiu, **Dr. Graičunas,** 3310 S. Halsted St., Chicago, Ill.

VANDENS TURTAI

Vandenynų ir jurų vandeny yra ištirpę įvairių cheminių elementų. Tik vienos druskos vandenynuose yra apie 3 nuošimčius. Iš kitų vertingų dalių vandenyse pažymėtinas jodas. Amerikos mokslininkų apskaičiavimais, bendras jodo kiekkis visose vandenynuose yra ligi 60 milijardų tonų. Iš čia matyt, ko kie turtai yra paslėpti jurose.

GARSINKITĖS "SANDAROJE"

Pranešimas

A. L. T. Sandaros 2-ro Apskričio Pusmetinis Susirinkimas

Įvyks

Gegužės 14d. 1933

Sesijos prasidės kaip 12:00 val. dieną

LIETUVIŲ SVETAINĖJE

354 PARK STREET, NEW BRITAIN, CONN.

Gerbiamos 2-ro Apskričio kuopos prisiųskite atstovus, ir padarykite naudingų organizacijai įnešimų.

Taipgi kviečiame ir pavienius kuopų narius dalyvauti šiame susivažiavime.

Apskričio Rašt., **A. Orantas,**

508 Wilson St., Waterbury, Conn.

TIESIAI Į KLAIPĖDĄ

be persėdimo

METINĖ EKSKURSIJA

Į LIETUVĄ

Rengiama vadovybėje

Amerikos Lietuvių Laivakorčių Agentų Sąjungos

GARLAIVIU

"BERLIN"

Išplauks iš New Yorko Gegužės 10 d.

Trečios Klasės Kainos:

Iš New Yorko į Klaipėdą	$ 92.00
Į Klaipėdą ir atgal	153.50

Pridedant Jung. Valst. Taksus.

Informacijų kreipkitės į

COSMOPOLITAN TRAVEL SERVICE J. AMBRAZIEJUS ir E. RUDNIKAS SAV., 168 Grand St., Brooklyn, N. Y.

"NAUJENOS" 1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.

ATLANTIC TRAVEL SERVICE, K. Sidabras, Prop. 342 W. Broadway, So. Boston, Mass.

A. S. TREČIOKAS, 197 Adams St., Newark, N. J.

"DIRVA", 6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

JOHN SEKYS, 433 Park St., Hartford, Conn.

NORTH GERMAN LLOYD

Linija Garsių Garlaivių

BREMEN IR EUROPA

PAUL MOLIS, 1730 — 24th St., Detroit, Michigan.

P. BARTKEVIČIUS, 678 No. Main St., Montello, Mass.

J. J. URBŠAS, 187 Oak St., Lawrence, Mass.

J. ŽEMANTAUSKAS, 130 Congress Avenue, Waterbury, Conn.

C. J. WOSHNER,-1921 Carson St., S. Pittsburgh, Pa.

A. VARASIUS, 1200 Carson St., 206 All Nations Bank Bldg., Pittsburgh, Pa.

LITHUANIAN VIENYBĖ PUBLISHING CO., 193 Grand St., Bklyn. N. Y.

Chicagoje

VAIDINS: "NAKTIS BALTIJOS PAKRANTĖSE"

M. DUNDULIENĖ, Autorė, ir Rezisorius veikalo "Naktis Baltijos Pakrantėse" kuris bus suvaidintas Gegužės-May 6 d. Chicagos Lietuvių Auditorijoje.

GRAŽUS ĮKURTUVIŲ VAKARAS

Šiandien, Šeštadienyje, Balandžio-April 29 dieną įvyksta naujos raštinės ir svetainės oficialis atidarymas, kurio proga yra rengiamas gražus šokių su užkandžiais ir muzikaliu programu vakaras, kuriame prašome dalyvauti visus sandariečius ir draugus. Dar daugumas sandariečių ir draugų nėra apsilankę naujoj Sandaros buveinėj ir todel ir yra rengiamas šis taip smagus pasilinksminimo vakarėlis. Šis vakarėlis bus vienas iš gražiausių ir linksmiausių, nes jau yra pasižadėjęs dalyvauti didelis skaičius musų profesionalų, biznierių ir jaunuomenės—p. Dundulienės artistai žada pašokti mums "lietuvišką" kadrilių. Taipgi bus ir daug kitokių įvairenybių.

Taigi visi kaip vienas dalyvaukime Sandaros naujos vietos atidarymo pokilyje.—Rengėjai.

BRIDGEPORTE ATSIDARĖ PROGRESS FURNITURE COMPANY KRAUTUVĖ

Teko pastebėti sujudimas Bridgeporte, nes įvyksta Grand Opening išpardavimas Bridgeporto kolonijoj didžiausios krautuvės, kuri užima 3 liotus perdėm. Šios krautuvės daliniai savininkai ir vedėjai yra J. Kalėdinskis ir J. Romanas. Jie pasitiki, kad ši krautuvė turės gerus pasisekimus visuomenės aptarnavime ir patiekime didžiausių prekių vertybių, nes vieta patogi ir renda labai maža algos ir kitos biznio operavimo išlaidos taipgi mažos; o svarbiausia, tai kad visos prekės tapo supirktos mažiausiomis depresijos kainomis. Tas, be abejonės, daleis šiai krautuvei pardavinėti mažesnioms kainoms. Kas ir patrauks perkančią visuomenę lankyti šią krautuvę.

Bridgeportas yra didžiausia lietuvių kolonija ir atidarius čia šią krautuvę bus suteikta parankumas ir garbė kaip Bridgeportiečiams, taip ir kitiems, kurie myli prekiauti Bridgeporte. Todel gero pasisekimo Progress Furniture Kompanijai. Pastebėkite šios kompanijos užprašymo skelbimą šiame laikraštyje.

DUNDULIENĖS ARTISTAI SMARKIAI RENGIAS PRIE PERSTATYMO "NAKTIS BALTIJOS PAKRANTĖSE"

Gegužės 6 d., Šeštadienis, jau nebetoli. Tą vakarą Dundulienės artistų grupė rengia linksmą trijų aktų melodramą, Lietuvių Auditorijoje.

Kad prie to vaidinimo tinkamai prisirengus ir visus atsilankiusius palinksminus artistai laiko repeticijas beveik kas dieną ir žiurint į jų dedemas pastangas iš anksto galima pasakyti, kad tas parengimas bus vienas iš linksmiausių ir maloniausių šio sezono vakarelių.—Rep.

AVIACIJOS DIENA CHICAGO

Kad atsisveikinti su musų lakunais kapt. S. Darium ir lak. S. Girėnu, Skridimo per Atlantiką komitetas rengia Aviacijos Dieną, sekantį Sekmadienį, balandžio-April 30 d., Ashburn Aerodrome , prie 83-čios ir Cicero Ave. Šioj dienoj bus ir naujai perremontuoto lėktuvo krikš tynos. Taipgi bus ir šiaip didelis ir įvairus programas, kurį parupins musų lakunai: Darius, Girėnas ir kiti. Taigi visi dalyvaukime šiame paskutiniame programe atsisveikinimo dienoj.

Čia taipgi norim atkreipt Sandaros skaitytojų ir visų lietuvių atydą, kad įžangos į aerodromą nebus, tik reikės mokėti po 25c už mašiną (parking space). Beje, šioje Aviacijos dienoje turėsime pamatyti ir naujai perdirbtą lėktuvą, kuriuomi musų lakunai skris per Atlantiko vandenyną. Taigi nepamirškite ir visi atsilankykite į Aviacijos Dieną. —Rep.

"AČIU"

Malonėkit jus visi, malonus sandariečiai, ir musų draugai, kurie laike musų didelio liudesio valandų, iš priežasties mirties musų mylimos Mamos, atsilankydami į šermenis ir laidotuves ir suteikdami gėles velionei, suteikėt mums didelę užuojautą, priimkite nuo mus visų nuoširdžią ačių!

Tik tokiuose momentuose žmogus gali įvertinti pilnai savo draugus, kurie suteikia paguodą valandose, kurias labai sunku yra pergyventi. Ačių laidotuvių patarnautojui p. Lulevičiui už malonų ir jautrų patarnavimą, p. Gugiui už ištartus keletą žodžių ant kapų ir visiems, kurie buvo malonus palydėti į amžiną atilsį musų mamelę, dar kartą ačių!—Micevičių šeima.

IŠLITHUANIAN UNIVERSITY KLIUBO SUSIRINKIMO

Smarkiai rengiamasi prie baliaus kuris įvyksta Drake viešbutyje, Gegužės 6 dieną.

Balandžio 13 d., 201 Wells name, Lietuvių Universiteto kliubas, kuriame yra susispietęs skaitlingas burys lietuviškos jaunuomenės—studentijos, laikė savo mėnesinį susirinkimą. Apkalbėjus bėgančius reikalus, buvo ypatingos domės atkreipta linkui rengiamojo baliaus, kuris įvyksta Šeštadienyje, gegužės 6 dieną, Drake viešbutyje, Tower kambaryje. Rengimo komisijos pranešimai buvo imti į atydą ir ant vietos tapo apkalbėta bei padaryta keletas naujų planų idant šis balius butų vienas iš gražiausių ir smagiausių, kokius mes kada nors esame turėję. Taigi, turint tą visą omenyje ir netenka abejoti, kad atsilankiusiųjų jis pasiliks neužmirštinu.

Baigiantis susirinkimui, kapt. Jurgėla pateikė gražią paskaitą temoje—"Gražumas ir Senumas Lietuvių Kalbos," kuri padarė gerą įspudį į susirinkusius kliubo narius.

Baigdama šiuos kelius žodžius noriu priminti gerbiamiems skaitytojams įsidėmėti virš minėto baliaus dieną ir vietą, ir, laikui atėjus, jame dalyvauti—pasilink sminti ir užmiršti savo nusiminimus. — G. Z.

BIRUTĖS JUNIORS

"Be What May,
JBJ's Will Always Stay."

You wouldn't have to peek to know what was going on behind the closed doors. But you would know instantly by the chatter of voices and merry laughter that the JBJ's were enjoying themselves. Yes, they celebrated the opening of Sandara with a party. Eats! um— delicious steaming coffee with sandwiches. Then chocolate cookies with vanilla ice cream as a desert. Nobody forgets candy; there was so much of it that the generous girls treated everybody who happened to be in Sandara. Not satisfied with only candy there was a dish loaded with potato chips.

Games, why what wasn't played everything from Blind Man's Bluff to Hide and Go Seek.

While sitting down to catch their breath some girls imitated the well known actors and actresses and was it funny! The audience had to hold their sides to keep from bursting.

Let's hope the moving of Sandara to this new place shall make it a more known and popular Lithuanian communication for the Lithuanians and their children. Best of luck for you, Sandara, from

Juniors of Birutė.

Pigus Butas

Padoriam žmogui, kuris prižiurėtų namą—kreipkitės pas

J. J. HERMANAVIČIŲ
814 West 33rd Street

Balandžio 29 dieną Atsidarė

PROGRESS FURNITURE Co INC

3222-24-26 So. Halsted Street

Didžiausia Krautuvė Bridgeporte

Užpildyta Naujausiomis Prekėmis iš Amerikos Geriausių Išdirbysčių.

VISKAS DEL NAMŲ

RAKANDAI, RADIOS,
PIANAI,
REFRIGERATORIAI,
PEČIAI KAURAI,
ŠLAVIKAI, PLOVYKLĖS,
ir t. t.

Jos daliniai savininkai ir vedėjai
J. KALADINSKAS ir
J. ROMANAS

Užprašo visus Chicagos ir apielinkės miestelių Lietuvius atsilankyti **Atidarymo Dienoj** ir susipažinti su šia krautuve ir dažinoti šios įstaigos stropius persirengimus; duoti didžiausius prekių vertybes. Geriausias patarnavimas ir kiekvienam pilno užganėdinimo!

Atidarymo išpardavime duodama gražios ir naudingos DOVANOS kiekvienam pirkėjui.

ATEIKITE PATYS!!

ATEIKITE SU ŠEIMYNA!!

ATEIKITE SU DRAUGAIS!!

Garsinkitės "SANDAROJE"

NELAIMINGA MIRTIS PATIKO B. B. SIMONAITĮ

Brighton Park.

Bruno Banis Simonaitis, 4030 Brighton Place, prarado savo gyvastį automobilio nelaimėje. Jis buvo 19 metų jaunikaitis, lankė aukštesnę mokyklą ir išvažiodavo groserius su savo draugu George Sullivan. Abudu buvo ant vietos užmušti.

Jaunas Bruno buvo draugiškas, malonus Brighton Park studentas, taigi tėvai labai nuliudę, netekę savo vienturčio sunaus, ir visi lietuviai apgaili netekę jauno tautiečio.

Bal. 29 d. 1 val. po piet, iš 4092 Archer Ave. jaunas Bruno bus išlydėtas į tautiškas kapines su didžiausia pagarba ir bus iškilmingos laidotuvės, nes tėvai priguli prie daug draugijų ir visi juos pažysta kaipo draugiškus žmones. Ponas Rimkus ir ponas Grušas su savo duktere išlydės su muzika. Ponas Gardner grajys ant smuikos, ant kapo. Kalbės ponas Dubickas, graborius J. J. Bagdonas ves programą.

REMKIME SAVUOSIUS

Gerbiami Sandariečiai ir "Sandaros" skaitytojai, ...remkime tuos biznierius ir profesionalus, kurie garsinasi "Sandaroje" nes mes tik vienas kitą remdami ir kooperuodami pergyvensim šią depresiją ir susilauksim geresnių laikų.

SANDAROS RED. ir ADM.

LIETUVIŲ SPAUDOS SĄJUNGOS

Didžioji Ekskursija

Į KLAIPĖDĄ
(Per Southhamptoną)
Išplauks iš New Yorko

BIRŽELIO— **JUNE 29** —ANKSTI RYTĄ
(Keleiviai sės į laivą vakare, birželio 28)
CUNARD Didžiuoju Sksprestniu Laivu.

BERENGARIA

Ekskursijos dalyviu laikomas kiekvienas važiuojantis į Lietuvą Keleivis.

Kartu išplaukia ir Studentų bei Profesionalų Ekskursija, kuriai vadovauja SLA. daktaras-kvotėjas Dr. J. S. Stanislovaitis.
Laivakortes parduoda visi CUNARD Agentai.

Cunard Line

346 No. Michigan Ave.

CHICAGO, ILL.

LIETUVON
PER HAMBURGĄ

Mūs nesupanti laivai suteikia progą patogiai keliauti by kuriuo metų sezonu.

Į ABI PUSI, NEW YORK-KAUNAS, TREČIA KLASE $173.50

Savaitiniai išplaukimai. Patogus geležinkeliais susisiekimas iš Hamburgo. Informacijų kreipkitės į vietinius agentus arba

HAMBURG-AMERICAN LINE
177 N. Michigan Ave., Chicago

DIDIS PAVASARINIS

IšPARDAVIMAS

Refrigeratorių IR Pečių

MAŽIAUSIOMIS KAINOMIS MIESTE

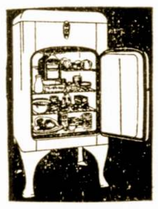

Pasirinkimas visų gerųjų išdirbysčių Refregeratorių: Norge, Sparton, Gibson, Majestic, King Kold, ir kitų. Už mažiausias kainas, nuo

$69.00
ir augščiau.

Didžiausias rinkinys visų gerųjų išdirbysčių Gesinių Pečių, siuloma mažiausiomis kainomis. Pilnai parceliuoti naujos mados gesiniai pečiai, verti $60.00, po

$29.50

LENGVI IŠMOKĖJIMAI
Pirkite čia—mažiau kaštuos.

MATYKITE TUOJAUS

PEOPLES FURNITURE CO.
Krautuvėse
2536-40 W. 63rd St.
Corner Maplewood Ave.
4177-83 Archer Ave.
Corner Richmond Street
Chicago, Ill.

EKSKURSIJOS

ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJA

Iš New Yorko
į KLAIPĖDĄ
Per Gothenburgą

GREITA KELIONĖ
į LIETUVĄ per ŠVEDIJĄ

"BALTASIS ŠVEDŲ LAIVYNAS"
PIGIOS LAIVAKORTĖS

Išplaukimai iš New Yorko:

S. S. Drottningholm	Gegužės	20
M. L. Kungsholm	Birželio	3
S. S. Drottningholm	Birželio	12
M. L. Gripsholm	Liepos	3

EKSKURSIJOS

M. L. Kungsholm	Gegužės	8
*M. L. Gripsholm	Gegužės	27

*Tiesiog į Klaipėdą be Persėdimo.

Informacijų ir Laivakorčių kreipkitės į vietinį agentą.

SWEDISH AMERICAN LINE
21 STATE ST., NEW YORK, N. Y.
CHICAGO, ILL. 181 N. Michigan Ave
BOSTON, MASS. 10 State Street
DETROIT, MICH. 73 Monroe Street

GRABORIAI

Phone Lafayette 3572

J. Liulevicius
Graborius ir Balsamuotojas
Patarnauju Chicagoj ir apielinkės miestukuose.
Didelė graži Koplyčia pagrabams dykai.
4092 Archer Avenue, Chicago

Tel Yards 1138

Stanley P. Mažeika

LIETUVIS GRABORIUS

Automobilius galima gauti visokiems reikalams.
3319 Auburn Av., Chicago

ADVOKATAI

JOSEPH J GRISH
Lietuvis Advokatas
4631 So. Ashland Ave.
Tel. Boulevard 2800
Rez. 6515 So. Rockwell St.
Rel. Republic 9723

A. A. OLIS
ADVOKATAS
100 N. La Salle St., Room 2221
Telephone Randolph 0332
Val.: nuo 9 ryto iki 6 v. vak.
3241 South Halsted Street
Telephone Victory 0562
7—9 vak. apart Panedėlio, Seredos ir Pėtnyčios

DAKTARAI

MELDŽIU PASTEBĖTI

Daug žmonių nusiskundžia, kad manęs niekad neranda ofise, kada atsilanko su tikslu mane pamatyti.

Šiuomi meldžiu įsitėmyti, kad mano ofiso valandos štai:
Kas dieną iki 10 valandai ryto;
ir vakare nuo 6-tos iki 9-tos val.
Todel turintieji reikalą ir norintieji mane pamatyti malonėsite prisilaikyti nurodytų priėmimo valandų. — Ne kitaip.

DR. A. L. GRAIČUNAS
3310 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Telephone Yards 3162.

DAKTARAI

Valandos: Nuo 9 v. ryto iki 8 v. vak.

Dr. Karl Nurkat
(NURKAITIS)
Akiniai pritaikomi atsakančiai.
3514 So. Halsted Street

Phone: Hemlock 7828

Dr. C. K. Kliauga
DENTISTAS
2420 West Marquette Road
Arti Western Ave.
Valandos:
Nuo 9:30 ryto iki 8 val. vak.

Tel. Republic 2266—Hemlock 2010

Dr. K. Drangelis
DENTISTAS
2403 West 63rd Street
Kampas 63rd ir Western Ave.

PRANEŠIMAS

Dr. Margerio
Persikėliau į erdvesnę ir patogesnę vietą
3325 SO. HALSTED ST.
Valandos: nuo 10 ryto iki 2 po pietų ir nuo 6 iki 8 vakare.
Šventadieniais nuo 10 iki 12
Phone Boulevard 8483

Phone Canal 6122

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)
Val.: nuo 1 iki 3 ir nuo 7 iki 8 v. v.
Ned. ir Seredoms pagal sutartį.
Rez.: 6628 So. Richmond St.
Tel. Republic 7868.

Dr. P. Z. Zalatoris
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofiso valandos:
10:30 iki 12 val. rytais
1 iki 3 val. po pietų
6 iki 9 val. vakarais.
Sekmadieniais: 9 iki 12 val. rytais
Ofisas:
1821 So. Halsted Street
Telefonas Canal 0257
Rezidencija:
6600 So. Artesian Avenue
Telefonas Prospect 6659

PRANEŠU

Dr. Strikol'io M. D.
SUGRĮŽIMĄ
Ofisas: 4645 So. Ashland Avenue
Ofiso valandos:
Nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 val. vak.
Nedėliomis pagal sutartį.
Ofiso Tel: Boulevard 7820
Namų Tel: Prospect 1930

Phone Victory 7188

DR. M. ZILVITIS
DENTISTAS
3243 South Halsted Street
CHICAGO, ILL.

Telefonai: Boulevard 5913
ir Boulevard 5914

DR. S. NAIKELIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Valandos:
Nuo 2 iki 4 ir nuo 7 iki 9
Nedėliomis pagal sutartį
756 W. 35th Street
N. E. kampas 35th ir Halsted Street

Phone Victory 2514

Dr. A. J. Zimontas
Seniausias Lietuvis
DENTISTAS
3252 South Halsted Street

Phone Grovehill 1595
Ofiso Valandos:
Nuo 9 iki 11 ryto; nuo 2 iki 4 p. p. ir nuo 7 iki 9 val. vakare.

DR. A. L. YUŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2422 West Marquette Road
Cor. 67th St. ir Artesian Ave.
CHICAGO, ILL.
Šeštadieny ir Trečiadieny po piet pagal sutarima.

Ofiso Tel. Lafayette 7337
Rez. Tel. Hyde Park 3395

Dr. Suzan Šlakis
Specialistė Moterų ir Vaikų Ligų
4145 Archer Avenue
Val.: 10 iki 12 ryto; 4 iki 6 po piet
Seredomis ir Nedėliomis pagal Susitarima.

A. K. Rutkauskas, M.D.
4442 South Western Avenue
Tel. Lafayette 4146